

4. Имангалиев Р. Н., Рангулова Э. Т. Проблема принятия Конституции ЕС – новый вызов европейской интеграции. Ученые записки Казанского государственного университета. Том 151, кн. 1. 2009. С. 206-216.
5. Казаринова Д. Б. Конституция ЕС: сущность, причины провала и возможные перспективы. Российский университет дружбы народов. Политология. М. 2007, №1, С. 84-93.
6. Конституция Европейского союза: история подготовки и причины провала ее ратификации. URL: http://elib.bsu.by/bitstream/123456789/18818/1/2009_2_JLIR_kruk_r.pdf .
7. Никонов В. А. Европейская интеграция и движение к единой Европе. Государственное управление. Электронный вестник. № 49. 2015 г. С. 6-26.
8. Открытые границы ЕС в контексте национальной и общеевропейской идентичности на примере отдельных стран Евросоюза. URL: http://vital.lib.tsu.ru/vital/access/manager/Repository/vtls:000628250?f0=s_m_creator%3A%2C+Константин+Павлович .
9. Пищулов В. М. Единая валюта и проблемы еврозоны. Уральский государственный лесотехнический университет. Финансы и кредит. Денежное обращение, №45 (429). 2010. С. 6-16.
10. Шаповалов Н. И. Политическая интеграция Европейского Союза как путь выхода из финансового кризиса. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/politicheskaya-integratsiya-evropeyskogo-soyuza-kak-put-vyhoda-iz-finansovogo-krizisa> .
11. Даргель В. Соотношение наднационального и межнационального начал в ЕС. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/sootnoshenie-nadnatsionalnogo-i-mezhnatsionalnogo-nachal-v-evrosoyuze> .
12. Формирование политической системы ЕС. URL: http://scjournal.ru/articles/issn_1993-5552_2007_7-1_44.pdf .

Воронецкий Александр

ЄВРОПА ТА США У СТАНОВЛЕННІ СВІТОВОГО ПОРЯДКУ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ «ХОЛОДНОЇ ВІЙНИ»

Розкрито походження та сутність різних уявлень Сполучених Штатів Америки та Європи стосовно нового світового порядку після розпаду біполярної системи міжнародних відносин шляхом осмислення їх історичних обставин розвитку.

Ключові слова: «світовий порядок»; «США»; «Європа»; «месіанство»; «прагматизм»; «клятва на Мейфлауер»; «Левіафан». *The article explains the origin and nature of the different viewpoints of the United States of America and Europe in case of the question about the new world order after the bipolar system of international relations.*

Keywords: «world order», the USA, Europe, «messianism», «pragmatism», «swear on Mayflower», «Leviathan».

«Американська клятва на Мейфлауер проти європейського Левіафана» або «Суспільство свободи й суспільство компромісів» – саме ці вислови можуть пролити світло на глибинну причину різних уявлень Європи та США щодо світового порядку після закінченні «холодної війни».

Зазначена проблема стала предметом жвавих дискусій у науковій спільноті. Історіографія дослідження охоплює публікації американських і європейських вчених у сфері міжнародних відносин, які ґрунтуються на різних баченнях Сполучених Штатів та Європи власної ролі у світі через різні історичні обставини розвитку.

Метою нашого повідомлення є з'ясування походження та сутність різних уявлень Сполучених Штатів Америки та Європи стосовно нового світового порядку після завершення «холодної війни». В основі бачення Сполучених Штатів Америки лежить їх ідея ліберального світового порядку та священної місії, яку вони за будь-яких обставин мають втілити в життя [3]. Ця місія поширення християнських цінностей, прав і свобод, покладена на американців Богом й історією є основою їхніх дій на міжнародній арені. Крім важливості ідеї, свою роль відіграла ще й можливість її реалізації. Сполученні Штати Америки після розпаду біполярної системи знаходились в унікальному, піковому моменті своєї могутності, що робило ідею ліберального світового порядку ще більш привабливою [1]. Виходячи з власних сакральних переконань і статусу єдиної наддержави у світі, підтримка союзників або односторонців була не конче необхідною, що часто штовхало Сполучені Штати Америки до унілатеральних дій проти тероризму або диктаторських режимів, що його підтримували, як зазначає Роджер Канет [3]. Варто додати ще й те, що американці сприймали загрозу як екзистенційну, як боротьбу добра і зла, де поразка означала би смерть [2]. Теракт 9/11 на практиці довів суспільству й американському уряду, що загроза є невігданою, а цілком реальною і тільки рішучими, жорсткими діями можна покласти край новій неоголошеній війні.

Європа, своєю чергою, попри спільні зі Сполученими Штатами ліберальні цінності, носієм месіанської ідеї не була. У держав Європи ніколи не було певної історичної місії розповсюдити демократію поза межі власних країн [5].

Національні інтереси та адаптація гобсівського природного правила про те, що варто шукати мир і триматись за нього склали основу їх бачення. Після розпаду біполярної системи країни Європи не мали достатньо потужності для провадження одноосібних дій, а тому тяжіли до багатостороннього розв'язання питань [5]. Нові загрози, що з'явилися (тероризм, національні та релігійні конфлікти) не були сприйняті як екзистенційні, адже Європа століттями жила за наявності загрози, реальної чи гіпотетичної, і це стало невіддільною (частина/ознака) частиною її політичного життя. Нарешті, «суспільство компромісів» практично ніколи

не воювало до повного знищення, адже здебільшого війни в Європі – це війни за матеріальні блага, де вчорашній ворог міг стати союзником і навпаки. Фактично, європейське щасливе життя – це відсутність війни, а для США це здійснення історичної місії.

Звісно, такі різні уявлення мали вплив на відносини Європи та Сполучених Штатів протягом всієї історії їх інтерацій, але не варто сприймати розбіжності як несумісність. Захід, вочевидь, буде й надалі залишатись фактором світової політики, попри певні кризові явища. Відносини Європи та США можна порівняти з великим «трансатлантичним маятником», який тяжіє спочатку до дій однієї сторони, а потім до іншої, але попри різкі коливання залишається стабільним, адже міцні його ціннісні підвалини.

Таким чином, можемо дійти висновку, що після закінчення холодної війни Сполучені Штати Америки та Європа мали кардинально різні бачення нового світового порядку через різні історичні обставини розвитку. В основі бачення Сполучених Штатів лежить їх ідея месіанства, яка в більшості визначає зовнішньополітичний курс держави та в постбіполярну добу. Сполучені Штати готові діяти самостійно та брати на себе відповідальність за рішення, якщо це виходить із їх внутрішніх переконань. Для Європи попри спільні ліберальні цінності з США більш характерно міркувати в рамках національних інтересів. Крім того, за відсутності достатньої потужності європейські держави в більшості тяжіють до колективних дій. Водночас, попри наявність розбіжностей в зовнішній політиці, Захід продовжуватиме своє існування й надалі матиме вплив на світову політику як цілком реальна сила.

Список використаних джерел і літератури:

1. Bromwich D. Exceptionalism from Ancient Greece to America. URL: http://www.realclearworld.com/articles/2014/10/27/exceptionalism_from_ancient_greece_to_america_110766.html.
2. Gaddis J. L. Surprise, Security and the American Experience. Cambridge, Mass.: Harvard Univ. Press, 2004. 89 p.
3. Kanet R. E. Still Mars, Still Venus? The United States, Europe, and the Future of the Transatlantic Relationship. *International Politics*. 2008. Vol. 45. P.231-235.
4. Rotenberg M. America's Ambiguous Exceptionalism. URL: <https://ir.stthomas.edu/ustlj/vol3/iss2/3/>.
5. Smith M. Between Two Worlds? The European Union, the United States and World Order. *International politics*. 2004. Vol. 41. P.95-117.

Попович Богдан

ІНФОРМАЦІЙНИЙ НАПРЯМ ЗАХИСТУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ В УКРАЇНІ